הגיע הזמן שממשלת ישראל תטפל בגנבים

החקלאים: "על מדינת ישראל לטפל טיפול יסודי ולהחמיר ענישה נגד גנבים"

עו"ד עמית יפרח*

תקרית הירי במושב בית אלעזרי, שבמהלכה ירה חקלאי בגנב והרגו, האירה שוב את המציאות הבלתי נסבלת שבה מתפקדים וחיים, חקלאים ברחבי הארץ. לצד אוזלת יד מתמשכת של משטרת ישראל והרשות האוכפת, נגרם נזק עצום לחקלאים ומשקים רבים עומדים על סף פשיטת רגל. אנחנו, ב'משק הבקר והחלב' סיקרנו וכתבנו ארוכות על נושא כאוב זה. האם לא הגיע הזמן שממשלת ישראל תעשה משהו בנדון ותבצע את המוטל עליה במסגרת החוק •

מספר ימים לאחר התקרית במושב בית אלעזרי, נערכה במקום הפגנה גדולה של חקלאים נגד מה שהם מכנים "אוזלת יד מתמשכת בטיופל בנגע הגניבות והפריצות". גם תנועת המושבים השתתפה בעצרת ומזכ"ל תנועת המושבים ויו"ר התאחדות חקלאי ישראל, מאיר צור אמר "הגניבות החקלאיות והפריצות למושבים הן תופעה מטרידה במרחב הכפרי כולו. לא יכול להיות שחקלאי אשר מעבד את אדמתו במהלך כל היום, יהיה גם השומר של האדמה שלו בלילה. על מדינת ישראל לטפל, טיפול יסודי נגד הגנבים באמצעות המשטרה והחמרת ענישה בבתי המשפט. תנועת המושבים עזרה לכנסת בחודשים האחרונים בביצוע מחקר מקיף על גניבות חקלאיות. נמשיך לפעול בנושא". המשתתפים הביעו תמיכה בחקלאי שירה בגנב והרגו. החקלאי שבינתם שוחרר למעצר ביעת, טען כי פעל להגנה עצמית וכי חשש לחייו ולרכושו. הנזק הנגרם מדי שנה לחקלאים נאמד בעשרות מיליוני שקלים ושתיקת ממשלת ישראל ומשטרת ישראל, זועקת לשמים.

* עו"ד עמית יפרח – יו"ר אגף הקרקעות בתנועת המושבים

□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□.indd 32 9/26/16 6:03 PM

עגלים שנגנבו בדרום ונמצאו. (תמונת ארכיון)

הפתרון אכיפה מוגברת וענישה כואבת

המקרה הקשה בבית אלעזרי משקף את המצב בו הפשיעה חקלאית בישראל הפכה בשנים האחרונות למכת מדינה של ממש ושטחי החקלאות ובתי התושבים במושבים הפכו להפקר.

פשיעה חקלאית הפכה בשנים האחרונות לצערנו לתופעה נפוצה בישראל. מדי שנה, חקלאים רבים מכל רחבי הארץ

הכתובת על הקיר

בראיון שערכנו לפני כחודשיים עם מנכ"ל ארגון **השומר החדש**, אומר זילברמן "בעצם בחמישה חודשים האחרונים אנחנו עומדים בפני סיטואציה שלא ראינו עשר שנים לפחות. ההשתוללות שאנו עדים לה כמו גם הגניבות והשחתות הרכוש הם בסדרי גודל שונים ממה שהכרנו עד היום. יש לראות את התופעה המסוכנת הזו בחומרה רבה. המציאות בשטח היא קשה והמחיר אותו משלמים הרפתנים ומגדלי הבקר, כמו גם החקלאים ועובדי האדמה, הינו כבד. יש פגיעה בנוכחות המשטרתית בפריפריה, הממסד איננו משתלט על העבריינים, לצערי הפשיעה משתלמת והרשויות אינן מסוגלות לאכוף את החוק". ▲

□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□.indd 33 9/26/16 6:03 PM

נאלצים להתמודד עם פשיעה חקלאית המהווה עבורם נזק כלכלי של ממש. בנוסף לגניבות החקלאיות קיימת תופעה לא פחות מדאיגה של פריצה מאסיבית לבתי המגורים במושבים המתרחשת ביישובים במרחב הכפרי כדבר שבשגרה.

כאמור השבוע חבר מושב בית אלעזרי שבמועצה האזורית ברנר עוכב לחקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית בחשד שירה למוות באדם שניסה לגנוב רכבים וציוד מהמשק החקלאי שלו במהלך הלילה. על פי הפרסומים, שלושה גנבים ניסו במהלך הלילה לגנוב משאית שחנתה בחצר בית במושב בית אלעזרי. בעל המשאית חבר המושב דיווח לפנות בוקר על ניסיון השוד ואף מסר למשטרה כי ירה באוויר על מנת להבריח את הגנבים לאחר שאיימו עליו במוט.

על פי נתונים שפורסמו בעבר על ידי מכון המחקר והמידע של הכנסת (שאגב לדעתי כעת המצב עוד הרבה יותר קשה), פשיעה חקלאית מהווה כ-6% מכלל הפשיעה במגזר הכפרי בישראל. מבחינה ארצית, אחד מכל 200 תיקים פליליים במשטרה עוסק בפשיעה חקלאית.

המקרה האחרון בבית אלעזרי ובכלל המצב בנושא מאז חקיקת התיקון מצביע על כך שלא קיימת הרתעה אמתית וכי המצב הולך ומחמיר והאומץ והתעוזה של הגנבים רק מתעצמים וזאת לנוכח חוסר האונים המוחלט הקיים אצל החקלאים המנסים לשמור על רכושם ופרנסתם

פשיעה חקלאית מורכבת ממספר תחומים כגון גניבת בקר, גניבת ציוד חקלאי, השחתת תוצרת חקלאית ולדעתי אפשר להכניס גם את הפריצות לבתי המגורים במרחב הכפרי. בנוסף, היות והציוד והתוצרת החקלאיים, מעצם טבעם, אינם סגורים מבחינה הרמטית, האבטחה וההגנה עליהם איננה פשוטה כלל וכלל ולעיתים מגיעה ההוצאה של החקלאי על המיגון והאבטחה לעשרות אלפי שקלים שמתווספים להוצאות הרבות גם ככה שמושתות על חקלאי ישראל.

בעקבות פרשת דרומי שירה בגנב שנכנס לשטחי החווה החקלאית שלו אושר בכנסת ב 2008, תיקון לחוק העונשין, תיקון שנודע בציבור בשם "חוק דרומי".
במסגרת התיקון נוסף לחוק העונשין סעיף שמשמעותו היא כי לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מידי כדי להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבית המגורים, בית העסק או המשק החקלאי המגודר, שלו או של זולתו, בכוונה לבצע עבירה, או מי שמנסה להתפרץ או להיכנס כאמור.

משמעות תיקון זה היא כי ניתן להפעיל כוח בלתי מידתי כנגד פורצים וגנבים, לצורך הגנה על הרכוש ובעלי החיים של בעל המשק החקלאי. קודם חקיקת תיקון זה, לא ניתן היה להפעיל כוח בלתי מידתי כנגד פורץ כהגנה עצמית, ואסור היה לפגוע בפורץ כאשר כוונתו לפגיעה או גניבת רכוש, ללא סכנה מוחשית לפגיעה בחיים.

המקרה האחרון בבית אלעזרי ובכלל המצב בנושא מאז חקיקת התיקון מצביע על כך שלא קיימת הרתעה אמתית וכי המצב הולך ומחמיר והאומץ והתעוזה של הגנבים רק מתעצמים וזאת לנוכח חוסר האונים המוחלט הקיים אצל החקלאים המנסים לשמור על רכושם ופרנסתם.

הפתרון אכיפה מוגברת וענישה מרתיעה

אין ספק כי המצב כפי שהוא כרגע אינו יכול להמשך, ולהשאיר את חברי המושבים והחקלאים מופקרים וחשופים לגניבות וחדירות למשקים חקלאיים לא בא בחשבון מבחינתנו, וצריך לזכור ולהדגיש כי הגניבות והפשעים הללו המתרחשים כמעט מידי לילה במשקים החקלאיים עלולים להיגמר באסונות גדולים ובחיי ילדים ונשים ולכן הבנת חומרת המצב והצורך בטיפול מידי בהחלט יכולים למנוע אותם.

הפתרון נמצא בחקיקה, אכיפה וענישה, ראשית החקיקה חייבת לתת מענה הן בהיבט של ההגנה על החקלאי המגן על רכושו ומשפחתו והן בקביעת רף ענישה מקסימלי, המדינה מצידה חייבת להגביר אכיפה במרחב הכפרי ומערכת המשפט להפעיל ענישה כואבת ומרתיעה כלפי הגנבים. המדינה צריכה לתגבר ולהוסיף תקנים ליחידה המיוחדת במשמר הגבול המתמחה בפשיעה חקלאית ואשר פועלת רבות לתפיסתם של העבריינים ולהעמדתם לדין. לוחמי מג"ב מבצעים פעילות ביטחון שוטפת ואף מפעילים כוחות מסתערבים המביאים "להפלתם" של עברייני הפשיעה החקלאית "מבפנים" אולם השמיכה קצרה מלכסות את שלל האירועים ולכן דרושה הוספה של תקציבים וכוח אדם. ועל המערכת המשפטית לגלות אפס סובלנות כלפי פשיעה חקלאית ולהושיב לשנים ארוכות את אותם גנבים כך שלא "ישתלם" להם להיכנס למרחב הכפרי.

אגב, במרחב הכפרי יש לא מעט התארגנויות אזוריות התנדבותיות של תושבים וארגוני שמירה אשר כל לילה שומרים על רכושם ומשפחתם ולמחרת בבוקר קמים לעמל יומם, מדובר בוודאי בפעולה מבורכת ומוערכת אך האם זה תפקיד חבר המושב אשר משלם מיסים ואמור לקבל בטחון אישי? התשובה הינה חד משמעית כלל וכלל לא !

המקרה האחרון בבית אלעזרי מחייב את המדינה להעביר מסר חד משמעי לפושע הפוטנציאלי הבא כי הפשיעה במרחב הכפרי אינה משתלמת ושהמדינה עושה הכל על מנת למגר תופעה זו למינימום האפשרי.

במרחב הכפרי אנו צריכים לחזק את ראשי המועצות והתושבים ולהעביר מסר אחד משותף למקבלי ההחלטות כי אנו עומדים מאחורי החקלאים וחברי המושבים המגינים על עצמם ומשפחתם ודורשים בטחון אישי עבורם ואת הזכות הבסיסית לישון בלילה בשקט. ▲

□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□.indd 34 9/26/16 6:03 PM